

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ТРАВМУЮЧИХ СИТУАЦІЙ

ID 2110

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	053 Психологія (бакалавр)	Назва освітньої програми	Психологія (2025)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. психології (ПС)

Викладач/викладачі

Кавецький Віктор Євгенович, канд. пед. наук, доцент, доцент, [профіль на порталі "Науковці ТНТУ"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу	Метою курсу є забезпечення підготовки студентів у систематизації та ефективному використанні психологічних знань для допомоги особистості в життєвих травмуючих ситуаціях
Формат курсу	Змішаний - курс, що передбачає проведення лекцій, практичних робіт, консультацій для кращого розуміння викладеного матеріалу і має супровід в електронному навчальному курсі в системі A-Tutor, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.
Компетентності ОП	<p>Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:</p> <ul style="list-style-type: none">- інтегральної: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.- загальних: ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.- фахових: СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни). СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики. СК 13. Здатність обирати напрямки та сфери психологічної практики для здійснення професійної діяльності, застосовуючи фахову компетентність, мотивацію, професійну спрямованість та психологічну готовність.
	<p>За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання:</p> <ul style="list-style-type: none">ПР1. Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.ПР2. Демонструвати розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань в т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та

Програмні результати навчання з ОП	<p>аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.</p> <p>ПР12 Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до запиту</p> <p>ПР13. Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості.</p> <p>ПР16. Знати та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>ПР18. Розуміти важливість збереження здоров'я (власного й навколишніх) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.</p>
Обсяг курсу	<p>Очна (денна) форма здобуття освіти:</p> <p>Кількість кредитів ECTS — 5; лекції — 32 год.; практичні заняття — 32 год.; самостійна робота — 86 год.;</p> <p>Заочна форма здобуття освіти:</p> <p>Кількість кредитів ECTS — 5; лекції — 10 год.; практичні заняття — 8 год.; самостійна робота — 132 год.;</p>
Ознаки курсу	<p>Рік навчання — 4; семестр — 7; Обов'язкова (для здобувачів інших ОП може бути вибірковою) дисципліна;</p> <p>кількість модулів — 2;</p>
Форма контролю	<p>Поточний контроль: залік</p> <p>Підсумковий контроль: залік</p>
Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення	<p>загальна психологія, практикум з загальної психології, психодіагностика, основи психологічної корекції</p>
Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення	<p>ноутбук, проектор</p>

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс	Годин	
	ОФЗО	ЗФЗО
<p>ТЕМА 1. ПСИХОЛОГІЧНА ТРАВМА</p> <p>Історичні аспекти проблеми психічної травми. Психіатричні і неврологічні дослідження ХІХ століття</p> <p>Дослідження військових стресових реакцій другої світової війни. Ліндемман – синдром «патологічного горя». Поняття «психологічна травма» у рамках теорії посттравматичного розладу.</p> <p>Підходи та пояснювальні системи в розумінні травми. Різновиди подій, що можуть стати травмуючими.</p> <p>Головний зміст психологічної травми. Психофізіологія травми.</p> <p>Класифікація психотравм. Кількісні критерії класифікації (сила дії, тривалість). Класифікація психотравм за змістом. Класифікація психотравм за джерелами.</p> <p>Ознаки і наслідки психологічної травми. Основні способи, якими людина виходить з травмуючої ситуації. Ознаки психотравми за діагностичними критеріями Американської психіатричної асоціації.</p> <p>Клінічні симптоми психотравми за Б. Колодзіним.</p>	4	2
<p>ТЕМА 2. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ТРАВМУЮЧИХ СИТУАЦІЙ</p> <p>Поняття психотравмуючої ситуації. Визначення психотравмуючої ситуації в рамках теорії адаптації.</p> <p>Процес проходження людиною психотравмуючих ситуацій. Типологія психотравмуючих ситуацій.</p> <p>Критичні життєві ситуації (кризові ситуації, конфліктні ситуації, ситуації фрустрації). Визначення критичної ситуації за Ф.Е. Василюком. Критерії диференціації та параметри критичних життєвих ситуацій. Поняття «життєвої кризи», або «кризової ситуації». Конфлікт – як критична ситуація.</p> <p>Ситуація фрустрації. Екстремальні ситуації. Визначення, види екстремальних ситуацій. Класифікації реакцій на травматичні події. Посттравматичний стресовий розлад. Хронічні психотравмуючі ситуації (повсякденні перевантаження).</p> <p>Дослідження Р. Лазаруса. Визначення та зміст повсякденних перевантажень. Поняття робочих стресів (конфлікти на роботі і т. д.), міжособистісних та соціальних перевантажень (конфлікти, непорозуміння, лицемірство і т. д.), рольових перевантажень.</p> <p>Ситуації депривації. Соціальна депривація, сенсорна депривація. Індивідуальна (самотність) та групова ізоляція. Фактор ув'язнення.</p>	2	1
<p>ТЕМА 3. ПЕРЕЖИВАННЯ ПСИХОТРАВМУЮЧОЇ СИТУАЦІЇ. ПЕРЕЖИВАННЯ ВТРАТИ</p> <p>Типи ставлення до психотравмуючої ситуації та особливості її подолання. Типи ставлення людини до дисгармонії свого психічного світу. Концепція переживання як діяльності Ф.Е. Василюка. Принципи переживання особистісного життєвого світу.</p>		

<p>Особистісні зміни в психотравмуючій ситуації. Полюси прояву психотравмуючої ситуації. Процес змін у внутрішньому світі особистості. Результат роботи переживання. Тенденції в емоційній самозміні особистості. Переживання втрати. Основні підходи. Форми переживання.</p> <p>Переживання горя дітьми. Фази дитячого горя. Неуспішне горе у дітей. Відмінності в дитячих реакціях на смерть в залежності від періоду розвитку.</p> <p>Самосвідомість і проблеми, що виникають в горі. Алгоритм дії при переживанні горя.</p>	2	1
<p>ТЕМА 4. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО СТРЕСУ.</p> <p>Стрес як неспецифічна реакція організму. Дослідження стресу Г. Сельє. Характеристики еустресу і дистресу. Поняття психологічного (емоційного) стресу. Специфічні особливості психологічного стресу. Форми прояви стресу і критерії його оцінки. Зміна емоційних процесів при стресі. Стадії у формуванні переживань тривоги (тривожний ряд) за Ф.Б. Березіним. Зміна інтелектуальних процесів при стресі. Зміна поведінкових процесів при стресі. Оцінка рівня стресу.</p> <p>Прогноз рівня стресу. Інтенсивність стресу. Тривалість стресу. Індивідуальна чутливість до стресора. Стресостійкість. Адаптаційні резерви.</p> <p>Причини виникнення психологічного стресу. Фактори, що впливають на розвиток стресу. Вроджені особливості організму і ранній дитячий досвід. Соціальні умови і умови праці. Ближнє соціальне оточення. Когнітивні чинники. Професійний стрес. Емоційне вигорання. Хронічна втома Травматичний стрес.</p>	2	
<p>ТЕМА 5. ПСИХОЛОГІЧНІ РЕАКЦІЇ ЛЮДИНИ НА ТРАВМУЮЧІ ПОДІЇ ЖИТТЯ</p> <p>Особливості особистості як опосередковуючі фактори реакції людини на психотравмуючі події життя. Емоційна стабільність. «Душевне здоров'я». Витривалість. Концепція захисних механізмів.</p> <p>Концепції подолання стресу. Когнітивно-феноменологічний підхід Р. Лазаруса. Копінг-стратегії та копінг-ресурси особистості. Ознаки соціального оточення як модератори стресу. Соціальна мережа та соціальна підтримка.</p>	2	
<p>ТЕМА 6. ЕКСТРЕМАЛЬНІ СИТУАЦІЇ ЯК ОСОБЛИВИЙ КЛАС КРИТИЧНИХ ЖИТТЄВИХ СИТУАЦІЙ</p> <p>Поняття і типи екстремальній ситуації. Ситуації соціальної ізоляції, сенсорної ізоляції та гіперактивації. Психосоматичні прояви впливу екстремальної ситуації. Психосоматичні наслідки впливу екстремальних ситуацій на людину. Психопатологічні зміни після травм. Особистісно-орієнтовані форми поведінки жертв екстремальній ситуації. Психогенії. Неврози. Особистісно-орієнтовані форми поведінки рятувальників в екстремальних ситуаціях.</p>	2	
<p>ТЕМА 7. ПОНЯТТЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ КРИЗИ ЯК ПСИХОЛОГО-ОНТОЛОГІЧНОГО ЯВИЩА</p> <p>Криза і основні поняття кризових ситуацій. Особистісна криза. Кризовий стан. Кризова особистість.. Динамічні характеристики стану кризи. Рівні розвитку кризи.</p>	2	

Процес подолання кризи за Ф.Е. Василюком. Типи переживань: гедоністичне, реалістичне, ціннісне, творче. Схема аналізу кризи. Типологія криз особистості. Травматичні кризи, кризи психічного розвитку, професійні кризи, життєві кризи.

ТЕМА 8. ПСИХОЛОГІЯ ТЕРОРИЗМУ

Поняття «терору». Джерела тероризму і екстремізму. Основні сфери тероризму. Формула терору.

Розуміння тероризму як форми масового спілкування.

Психологія особистості терориста. Головні якості особистості терориста. Моделі особистості терориста.

Основні синдроми терористів. Терористичні групи. Мотиви терористів. Характерні світоглядні складові і передумови, властиві людям, що чинять теракти.

Психологія взаємодії терористів і заручників. Психологія заручників. Реакції заручників на стресову подію. Психологічний механізм «стокгольмського синдрому». Рекомендації психолога людині, що потрапила в заручники.

2 1

ТЕМА 9. ХВОРОБА ЯК КРИЗОВА СИТУАЦІЯ.

Хвороба у житті людини. Психологічний зміст хвороби. Внутрішня картина хвороби. Важка хвороба як ненормативна криза сім'ї. Стадії прийняття хвороби за Кюблер- Рос. Особливості психологічної підтримки хворого у сім'ї.

Психологічна підтримка дитини, що хворіє. Психологічна допомога, рекомендована дітям та підліткам. Методики експериментально-психологічного дослідження соматичних хворих. Визначення внутрішньої картини хвороби.

2 1

ТЕМА 10. ПСИХОЛОГІЧНІ КРИЗИ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН

Поняття «сімейної кризи». Характеристики сімейної кризи. Критичні точки у розвитку сім'ї за Ст. Сатіром.

Нормативні сімейні кризи. Криза прийняття на себе подружніх зобов'язань. Криза освоєння подружжям батьківських ролей та прийняття факту появи нового члена. Криза включення дітей у зовнішні соціальні структури. Криза прийняття факту вступу дитини у підлітковий вік. Криза сім'ї, в якій доросла дитина залишає будинок. Криза сім'ї, яка в основному виконала свою батьківську функцію.

Ненормативні сімейні кризи. Фактори, що призводять до виникнення ненормативних сімейних криз. Сімейна криза, пов'язана зі зрадою. Сімейна криза, пов'язана з важкою хворобою одного з членів сім'ї. Сімейна криза, пов'язана з інцестом. Сімейна криза, пов'язана зі смертю члена сім'ї. Критичні періоди у сімейному житті.

2 1

ТЕМА 11. ТОТАЛІТАРНІ СЕКТИ ТА ЇХ ВЛИВ НА ПСИХІКУ

Групи осіб, які поповнюють тоталітарні секти. Аспекти при вабливості тоталітарних сект. Обмеження, що накладаються сектою на особистість. Прийоми зміни психіки неофіта. Основні засоби управління

2 1

психікою людини (за М. Т. Сінгер і Р. Д. Ліфтоном). Проблеми реабілітації осіб, які потрапили у тоталітарні секти.

ТЕМА 12. ПІДХОДИ ДО НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБИСТОСТІ, ЯКА ЗНАХОДИТЬСЯ В КРИЗОВІЙ СИТУАЦІЇ.

Психодинамічний підхід щодо подання психологічної допомоги. Аналітична індивідуальна психологія А. Адлера. Соціальний психоаналіз Хорні. Концепція кризи ідентичності Е. Еріксона. Сценарний аналіз за Е. Берном. Біхевіористський напрям у психології травмуючих ситуацій. Теорія реципрокного гальмування Д. Вольпе. Імагометод І. Вольперта. Гуманістичний підхід до процесу подання психологічної допомоги у травмуючих ситуаціях.

Клієнтцентрована терапія К. Роджерса. Активне слухання і метод терапевтичного дзеркала.

Гуманістичний підхід Р. Мея. Логотерапія В. Франкла. Принципи подання психологічної допомоги у травмуючих ситуаціях у парадигмі гуманістичної концепції.

Гештальтпідхід щодо подання допомоги у психотравмуючих ситуаціях. Гештальттерапія Ф. Перлза.

Поняття про три зони усвідомлювання (за Ф. Перлзом). Застосування принципу “тут і тепер” у психологічній допомозі у психотравмуючих ситуаціях. Техніки гештальттерапії у психологічній практиці. Екзистенційний підхід щодо психології травмуючих ситуацій. Позитивна психотерапія як засіб допомоги клієнтам. Когнітивний напрям у психології травм.

Основні техніки когнітивної терапії А. Бека. А. Бек про емоційні розлади. Техніка декатастрофізації.

ABCDтерапія А. Елліса.

6 1

ТЕМА 13. ГРУПОВІ МЕТОДИ У ПСИХОЛОГІЧНІЙ ДОПОМОЗІ.

Групи зустрічей. Психодрама. Групи психоаналізу. Гештальтгрупи. Групи сімейної терапії. Групи арттерапії. Групи тілесної і танцювальної терапії. Застосування груп казкотерапії у травмуючих ситуаціях.

2 1

РАЗОМ: 32 10

Практичні заняття (теми)	Годин	
	<u>ОФЗО</u>	<u>ЗФЗО</u>
Психологічна травма	4	2
Поняття та види травмуючих ситуацій	2	1
Переживання психотравмуючої ситуації. Переживання втрати	2	1

Особливості психологічного стресу	2	
Психологічні реакції людини на травмуючі події життя	2	
Екстремальні ситуації як особливий клас критичних життєвих ситуацій	2	
Поняття та характеристики кризи як психолого- онтологічного явища	2	
Психологія тероризму	2	
Хвороба як кризова ситуація	2	
Психологічні кризи сімейних відносин	2	
Тоталітарні секти та їх вплив на психіку	2	
Підходи до надання психологічної допомоги особистості, яка знаходиться в кризовій ситуації	6	2
Групові методи у психологічній допомозі	2	2
	РАЗОМ:	32 8

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Теми, короткий зміст

- Підготовка до практичних занять та опрацювання лекційного матеріалу
- Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекційні заняття:
1. Психологічні особливості жертв соціальної дискримінації.
 2. Психологічна криза в контексті духовного зростання особистості.
 3. Особливості травматичного досвіду в різних соціальних ситуаціях
 4. Можливості психокорекційної роботи з травмованими особами
 5. Мотиваційні, ціннісні та світоглядні чинники і ресурси в переживанні психологічної кризи.
 6. Духовність особистості у переживанні нею психологічної кризи.
 7. Основи тілесної та арт-терапії.
 8. Способи активації прихованих внутрішніх ресурсів особистості.
 9. Творчість як чинник подолання психологічної кризи особистості.
 10. Психологія переживання в травмуючій ситуації.
 11. Діяльнісний підхід до подолання психологічної кризи.

12. Способи запобігання виникненню деструктивних кризових переживань.

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Рекомендована література

Базова

1. Булах І.С. Психологія життєвих криз особистості: навч. посібник / Булах І.С. – Вінниця, ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 110 с.
2. Гаврилець І. Г. Психофізіологія людини в екстремальних ситуаціях: навчальний посібник. К.:ЗАТ «Віпол», 2016. 188 с.
3. Екстремальна психологія: підручник / За заг. ред. проф. О.В. Тімченка. Х.: УЦЗУ, 2017. 502 с.
4. Кавецький В.Є. Формування готовності педагогів до психолого-соціальної самопідтримки та підтримки учасників освітнього процесу в кризових ситуаціях. Організація безпечного освітнього середовища – виклик сучасності: перспективи та рішення (м. Тернопіль, Україна, 03 березня 2023 року). Науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти / Редколегія: О. М. Петровський, В. С. Мисик, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, Т. В. Магера, Ф. І. Полянський, Н. Б. Стрийвус, Г. І. Герасимчук. Тернопіль: ТОКІППО, 2023. С. 163-169.
5. Кавецький В.Є. Психологічна самопідтримка педагога в умовах війни. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 16 – 18 березня 2023 р.) / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. С.1075-1078.
6. Кризова психологія.: Навчальний посібник / За заг. ред. проф. О.В. Тімченка. Х.: НУЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2010. 383 с.
7. Мюллер Мартіна Якщо Ви пережили психотравмуючу подію. Львів: Вида-во Українського католицького університету: Свічадо, 2014. 120 с.
8. Оверченко А.І. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. К.: Нац. акад.. внутр. справ, 2014. 160 с.
9. Оліфіровіч Н.І. Психологія сімейних криз. К: Вид-во Мова, 2016. 360 с.
10. Особистісний вибір: психологія відчаю та надії / За ред. Т.М.Титаренко. К.: Міленіум, 2015. 336 с.
11. Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю: навчальний посібник / наук. ред. та керівник проблем групи Л. М. Вольнова. К. 2012. 275 с.
12. Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. 160 с.

Додаткова:

1. Байер О.О. Життєві кризи особистості: навч. посібник / О. О. Байер. Д.: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2010. 244 с.
2. Болтоносів, С.В. Особливості клінічних проявів посттравматичного стресового розладу в учасників бойових дій на сході України, що вживають алкоголь . Арх. психіатрії. Том 24, N 2, 2018. 77–80.
3. Варбан Є.О Життєва криза: поняття, концепції та прояви. Проблеми сучасної психології. Вип. 8. 2010. С. 120-133.
4. Гапонов, К.Д. Особливості аддиктивних і афективних станів, асоційованих з розладами, пов’язаними із вживанням алкоголю, у хворих з різним рівнем психосоціального стресу. Здобутки клінічної і експериментальної медицини. № 1, 2019. С. 40–52.
5. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства – від знущань у сім’ї до політичного терору. Львів: Видавництва Старого Лева, 2015. 416 с.
6. Кавецький В.Є. Життєстійкість особистості педагога в умовах нових суспільних викликів. Інновації в освіті: реалії та перспективи розвитку : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 11 травня 2023 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2023. С. 267-272.

7. Кісарчук З.Г., Омельченко Я.М. Специфіка перебігу кризових станів, психотравми та посттравматичного стрессового розладу у дітей. Психологічна допомога дітям у кризових ситуаціях: методи і техніки: методичний посібник / З.Г. Кісарчук, Я.М. Омельченко, І.М. Біла, Г.П. Лазос; за ред. З.Г. Кісарчук. К., 2016. С. 9–21.
8. Невидимі наслідки війни. Як розпізнати? Як спілкуватись? Як допомогти подолати? Довідник для широкого кола фахівців Київ, 2020. 192 с.
9. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З.Г. Кісарчук, Я.М. Омельченко, Г.П. Лазос, Л.І. Литвиненко, Л.Г. Царенко / За ред. З.Г. Кісарчук. Київ: ТОВ «Видавництво «Логос». 207 с.
10. Психологічна допомога особистості, що переживає наслідки травматичних подій: зб. статей / Ін-т соціальної та політичної психології ; Представництво Польської академії наук у м. Києві ; Соціально- психологічний методичний реабілітаційний центр. К. : Міленіум, 2015. 150 С.
11. Психологічна допомога особистості, що переживає наслідки травматичних подій: Збірник статей / Науковий редактор випуску Т.М.Титаренко. Київ, 2015. 150 с
12. Психологічна допомога дитині у психотравмуючій ситуації. Методичний посібник. / Уклад. : Г.Б.Растроста. Суми. НВВ КЗ СОІППО : 2018. 64с.

Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу в А-Tutor, ID: Дистанційний курс Психологія травмуючих ситуацій (ID 2110)
<https://dl.tntu.edu.ua/index.php>
2. Психологія травми: електрон. метод. рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи до курсу за спеціальністю 053 «Психологія» для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти / уклад.: С. Л. Чачко. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2024. 21 с. URL:
https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fpsr/navchalni_materialy/metodychne_zabezpechenya/053_bakalavr/_MR_Psykholohiia_travmy.pdf
3. Empathic Listening URL:<https://www.family-institute.org/behavioral-health-resources/talking-kids-youlove/empathic-listening>
4. Valuing their words URL: <https://www.family-institute.org/behavioral-health-resources/talking-kids-youlove/valuing-their-words>
5. Building confidence URL: <https://www.family-institute.org/behavioral-health-resources/talking-kids-youlove/building-confidence>
6. Офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Вернадського <http://www.nbu.gov.ua>
7. Офіційний сайт Електронної бібліотеки <http://www.lib.com.ua>
8. Безкоштовні електронні підручники онлайн (<https://stud.com.ua/psihologiya/>)
9. Пошукова система Google Scholar <http://scholar.google.com/>
10. Пошукова система Base <https://www.base-search.net/>
11. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM) <https://oai.org.ua/>

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; екзамен. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі . Консультування передбачено як очно ,так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання екзамену відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1					Модуль 2					Підсумковий контроль	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота					Аудиторна та самостійна робота					Одна третя від суми балів, набраних здобувачем впродовж семестру	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Самостійна робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Самостійна робота			
20	9		8		20	9		9			
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів		
Тема 1	Практичне заняття №1	2	Підготовка окремих питань з теми	1	Тема 8	Практичне заняття №9	1	Підготовка окремих питань з теми	1		
Тема 2	Практичне заняття №2	1	Підготовка окремих питань з теми	1	Тема 9	Практичне заняття №10	2	Підготовка окремих питань з теми	1		
Тема 3	Практичне заняття №3	1	Підготовка окремих питань з теми	1	Тема 10	Практичне заняття №11	1	Підготовка окремих питань з теми	1		
Тема 4	Практичне заняття №4	1	Підготовка окремих питань з теми	1	Тема 11	Практичне заняття №12	1	Підготовка окремих питань з теми	1		
Тема 5		1	Підготовка окремих	1	Тема 12		1	Підготовка окремих	1		

	Практичне заняття №5		питань з теми			Практичне заняття №13		питань з теми	
Тема 6	Практичне заняття №6	1	Підготовка окремих питань з теми	1	Тема 13	Практичне заняття №14	2	Підготовка окремих питань з теми	1
Тема 7	Практичне заняття №7	1	Підготовка окремих питань з теми	1		Практичне заняття №15	1	Підготовка окремих питань з теми	1
	Практичне заняття №8	1	Підготовка окремих питань з теми	1	Т	Практичне заняття №16	2	Підготовка окремих питань з теми	1

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою, залік
90-100	A	Зараховано
82-89	B	Зараховано
75-81	C	Зараховано
67-74	D	Зараховано
60-66	E	Зараховано
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання

1-34

F

Не зараховано з обов'язковим повторним
вивченням дисципліни

Затверджено рішенням кафедри ПС, протокол №1 від «29» серпня 2025 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми канд. психол. наук, доцент кафедри ПС

Ірина ПЕРІГ